

8. SINIF ÖĞRENCİLERİNİN MÜZİK DERSİNE İLİŞKİN TUTUMLARININ ÇEŞİTLİ DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ

(Tokat İli Örneği)

Yrd. Doç. Dr. Mehmet Serkan UMUZDAŞ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı

Yrd. Doç. Dr. Serpil UMUZDAŞ

Gaziosmanpaşa Üniversitesi, Devlet Konservatuvarı

ÖZET

Bu araştırma, ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını incelemek amacıyla yapılmıştır. Tarama modelinin kullanıldığı araştırma Tokat il merkezinde bulunan Milli Eğitim Bakanlığına bağlı Gaziosmanpaşa Ortaokulu'nda 2014-2015 öğretim yılı bahar döneminde öğrenim gören 497 öğrenci ile yapılmıştır. Araştırmada veri toplama amacıyla "kişisel bilgi formu" ve Umuzdaş (2012) "Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği" sekizinci sınıfta kullanılmak üzere yeniden uyarlanarak kullanılmıştır. Elde edilen veriler, t-testi ve tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılarak analiz edilmiştir. Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının genel olarak olumlu olduğu, müzik dersine ilişkin tutumlarının cinsiyetlerine, babanın öğrenim durumu, ailenin gelir ve özel müzik dersi alma durumlarına göre istatistiksel olarak anlamlı düzeyde farklılaşmadığı ($p > .05$), ancak annenin öğrenim durumuna göre ise istatistiksel olarak farklılık ($p < .05$) gösterdiği saptanmıştır. Ayrıca gelir durumu 0-500 tl arasında olan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumu diğerlerine göre daha yüksek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Sözcükler: Müzik dersi, tutum, müzik dersine ilişkin tutum ölçeği

EXAMINATION OF THE ATTITUDES OF 8TH GRADE PRIMARY SCHOOL STUDENTS REGARDING THE MUSIC LESSON ACCORDING TO DIFFERENT VARIABLES

(Tokat Sample)

ABSTRACT

This study was designed to investigate the attitudes of high school students towards music course. The sample in the research, which was carried out by Survey methods, consisted of 497 students from five different high schools under the Ministry of Education in the city center of Tokat, in 2014-2015 academic year. The data was gathered with "Personal Information Form" and "Attitudes Towards Music Course Scale" which was developed by Umuzdas (2012). The data obtained were analyzed through t-test and one way variance analysis (ANOVA). Findings show that students have generally positive attitudes towards music lessons, the attitude of the students does not show significant difference due to their gender ($p > .05$); and statistically significant differences ($p < .05$) identified according to the types of education field and education level of the family.

Key Words: Music course, attitude, attitudes towards music course scale

Giriş

Müzik eğitimi; yaşamı algılama, yorumlama, yaratıcılık, düşünme sistemi geliştirme, iletişim becerilerini artırma konularında bireylere olumlu etki etmektedir (Köksal, 2000: 100).

Pek çok uygulamalı araştırma, müzik eğitiminin diğer alanlardaki başarıyı arttırdığını ortaya koymuştur. Gardner, Fox, Jeffery ve Knowles (1996) tarafından yapılan bir grup araştırmada zenginleştirilmiş, aşamalı, beceriye dayalı müzik programına katılan öğrencilerin okuma ve matematik başarılarının, müzik programına katılmayan öğrencilerden çok daha yüksek olduğu saptanmıştır. Rausher ve Shaw (1997)'ın yaptığı araştırmada özel piyano ve org dersi alan öğrencilerin, özel bilgisayar dersi alan ve hiç müzik eğitimi almamış olan öğrencilere göre fen ve matematik dersinin çok önemli olan soyut akıl yürütme becerilerinde anlamlı bir artışın olduğu görülmüştür. Rauscher (1997) tarafından yapılan bir araştırmada müzik dersi alan öğrencilerin öğretim yetenek testinden aldığı puanlar müzik dersi almayanlardan oldukça yüksek çıkmıştır. Müzik aynı zamanda, takım ruhunu ve işbirliği becerilerini geliştirmektedir. Gallup ve Suneys (1997) tarafından yapılan bir araştırmaya göre müzik, çocukların hızlı ve doğru karar vermelerini geliştirmekte, eylem içerisinde kendilerini izleme içgörüsünü sağlamaktadır. Wilson (1998) tarafından müziksel etkinliklerin çocukların fiziksel koordinasyon, zamanlama, hafıza, görsel, işitsel ve dil becerileri üzerinde anlamlı etkilerinin olduğu, konsantrasyonu arttırdığı, sosyal ve bireysel farkındalığın arttığı gözlenmiştir. (akt. Kocabaş ve Selçioğlu, 2006: 59). Özetle, müzik eğitimi almanın; bireyin algısal-zamansal IQ, derslerdeki değerlendirme puanı ve okuma skorlarında artışın yanı sıra olumlu davranış sergileme, organizasyon yapma, yaratıcılık ve problem çözme becerilerinde artış, olumlu ruhsal, sosyal, kültürel ve psikomotor gelişim sağladığı yönünde çok sayıda araştırma bulgusu mevcuttur (Uluğbay, 2013: 1030). Bu sebeplerle müzik eğitimi, formal eğitim kapsamında erken çocukluk döneminden başlayarak verilmeye başlanmıştır. Okullarda verilen müzik dersinin genel amacı, müzik yoluyla kendini geliştirme ve gerçekleştirmedir. Bu amaca ulaşmada eğitimin sistemini oluşturan veliden öğrenciye her ögenin davranış ve tutumu önemlidir.

Alan yazın incelendiğinde, müzik dersine ilişkin nitelikli tutum araştırmalarına (Kocabaş, 1997; Özmenteş, 2006; Nacakçı, 2006; Otacioğlu, 2007; Babacan, Babacan ve Pirgon, 2011; Saruhan ve Deniz, 2011; Uluocak ve Tufan, 2011; Varış, 2012; Koca, 2013) rastlamak mümkündür. Tutumların oluşması ya da geliştirilmesinde 12-30 yaş arasının önemli bir zaman dilimi olarak kabul edilmesi (Kocabaş, 1997: 141) ve ilgili diğer görüşlerden hareketle, bu araştırmada bu yaş öğrencilerin tutumları ile ilgilenilmiştir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara cevap aranmıştır:

1. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ne düzeydedir?
2. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile cinsiyetleri arasında anlamlı farklılık var mıdır?
3. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile özel müzik dersi alma durumları arasında anlamlı farklılık var mıdır?
4. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile annenin öğrenim durumu arasında anlamlı farklılık var mıdır?

5. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile babanın öğrenim durumu arasında anlamlı farklılık var mıdır?

6. Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları ile ailenin gelir düzeyi arasında anlamlı farklılık var mıdır?

YÖNTEM

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma ortaokul 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik, tarama modelinde betimsel bir nitelik taşımaktadır. Tarama modeli, geçmişte veya halen var olan bir durumu olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımıdır (Karasar, 2009).

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu 2014-2015 eğitim öğretim yılında Tokat ili Gaziosmanpaşa ve 26 Haziran Ortaokullarının 8. sınıflarında öğrenim görmekte olan toplam 675 sınıf öğrencinin tamamı oluşturmaktadır. Öncelikle Umuzdaş müzik dersi tutum ölçeği(MTÖ)nin 8. sınıflar için kullanılabilirliğini test etmek için pilot uygulama yapılmıştır. Pilot uygulamaya, 26 Haziran Ortaokulu'ndan 80'i (%44,9) kız, 98'i ise (%55,1) erkek olmak üzere 178 öğrenci katılmıştır.

Asıl uygulama için Gaziosmanpaşa ortaokulu 8. sınıf öğrencileri (N=497) katılım göstermişlerdir. Uygulamaya katılan öğrencilerin demografik özellikleri aşağıda yer almaktadır.

Tablo. 1. Çalışma Grubunda Yer Alan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Demografik özellikler	Frekans(f)	Yüzde(%)	
Cinsiyet	Kız	235	47,3
	Erkek	262	52,7
	Toplam	497	100,0
Annenin Öğrenim Durumu	İlköğretim	189	38
	Ortaöğretim	149	30
	Lise	93	18,7
	Lisans	46	9,3
	Lisansüstü	20	4,0
	Toplam	497	100,0
Babanın Öğrenim Durumu	İlköğretim	94	18,9
	Ortaöğretim	112	22,5
	Lise	162	32,6
	Lisans	102	20,5
	Lisansüstü	27	5,4
	Toplam	497	100,0
Ailenin Gelir Düzeyi	0-500 tl	25	5,0
	501-1000 tl	103	20,7
	1001-1500 tl	100	20,1
	1501-2000 tl	99	19,9
	2001 ve üzeri	170	34,2

	Toplam	497	100,0
Özel Müzik Dersi Alma Durumu	Evet	31	6,2
	Hayır	466	93,8
	Toplam	497	100,0

Veri Toplama Araçları

Araştırmada katılımcıların müzik dersine ilişkin tutumlarını belirlemede Müzik dersine ilişkin Tutum Ölçeği ve demografik bilgilerini almak üzere kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği

Araştırmada veri toplama aracı olarak Umuzdaş tarafından 2012’de geliştirilen “Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği(MTÖ)” kullanılmıştır. Ölçek 5’li likert yapıda ve toplamda 5 faktör, 28 maddeden oluşmaktadır. Ölçeğin cronbach alpha katsayısı .90’dır.

Bu araştırma için, 6. ve 7. sınıf ilköğretim öğrencilerine yönelik hazırlanmış ölçeğin, 8. sınıf öğrencilerine de uygulanabilirliği test edilmiştir. Pilot gruba uygulanarak tekrar hesaplanan ölçeğin geçerliği ve güvenilirliği kontrol edilmiştir. Öncelikle Kaiser Meyer Olkin (KMO) değeri hesaplanmıştır. Tavşancıl’a (2002) göre faktör analizinde, örneklemden elde edilen verilerin yeterliğini belirlemek için Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) testi yapılmalıdır. KMO, örneklemin ve ölçek maddeleri arasındaki korelasyonun uygunluğu ile ilgili bir büyüklüktür. KMO değerlerinin 0.60’ın üzerinde olması kabul edilebilir bir değerleri içermektedir (Kaiser, 1974). Yapılan analiz sonucunda KMO değeri (.899) ve p (.000) anlamlı bulunmuştur. Bu çalışma için ölçeğin cronbach alpha katsayısı tekrar hesaplanarak .63 olarak tespit edilmiştir. Böylece 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarını ölçebilen bir ölçek elde edilerek kullanılmıştır.

Veri Analizi

Araştırma verilerinin analizinde SPSS 16.0 paket programından yararlanılmıştır. Cinsiyet ve özel müzik dersi alma durumu değişkenleri için gruplar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla bağımsız örneklem t testi yapılmıştır. Anne ve babanın öğrenim ve aile geliri durumu değişkenleri için gruplar arasında anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek amacıyla ise Anova testi yapılmıştır.

Bulgular

Öğrencilerin MTÖ’den aldığı puanlarının genel dağılımı Tablo 1’de verilmiştir.

Tablo 1. MTÖ’den Alınan Puanların Genel Dağılımı

MTÖ genel puan dağılımı	N	Ortalama	ss	Min-Mak.
	497	85,00	13,00	28,00-135,00

MTÖ’den alınabilecek en düşük puan 28, en yüksek puan ise 140’tır. Tablo 1 incelendiğinde genel MTÖ’den alınan puan ortalamasının 85,00 ve standart sapmasının 13,00

olduğu görülmektedir. Bu değerden hareketle bu araştırmaya katılan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının “orta düzeyde” olduğunu söylemek mümkündür.

Öğrencilerinin cinsiyetlerine göre müzik dersine ilişkin tutumlarının anlamlı farklılık oluşturup oluşturmadığını belirlemek için bağımsız t-testi uygulanmış ve bulgular Tablo 2’de sunulmuştur.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Öğrencinin Müzik Dersi Tutumu

Cinsiyet	N	Ortalama	ss	sd	t	p
Kız	235	85,03	13,10	495	,158	,691
Erkek	262	85,69	12,92			

Tablo 2’ye göre kız öğrencilerin müzik dersi tutum puan ortalaması 85,03 erkek öğrencilerinki ise 85,69’dur. Yapılan t-testi sonucunda, kız ve erkek öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=,158$; $p>0,05$). Buna göre öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumu cinsiyetine göre değişiklik göstermemektedir.

Öğrencilerinin özel müzik dersi alma durumlarına göre müzik dersine ilişkin tutumunda anlamlı farklılık olup olmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-testi uygulanmış ve sonuçlar Tablo 3’de sunulmuştur.

Tablo 3. Özel Müzik Dersi Alma Durumlarına Göre Öğrencinin Müzik Dersi Tutumu

Özel Müzik Dersi Alma Durumu	N	Ortalama	ss	sd	t	p
Evet	31	87,51	9,49	495	2,493	,115
Hayır	466	85,24	13,19			

Tablo 3’e göre özel müzik dersi alan öğrencilerin okuldaki müzik dersine ilişkin tutum puan ortalaması 87,51 almayanların ise 85,24’tür. Özel müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının almayanlara göre yüksek olduğu görülmektedir. Yapılan t-testi sonucunda, özel müzik dersi alan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutum puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($t=2,493$; $p>0,05$). Buradan hareketle okul dışında özel olarak müzik dersi alan öğrencilerin, okuldaki müzik dersine ilişkin tutumlarını anlamlı olarak değiştirmediklerini söylemek mümkündür.

Çalışmanın 4. alt problemi için; 8. sınıf öğrencilerinin müzik dersi tutumlarının annenin öğrenim durumu değişkenine göre bir farklılık gösterip göstermediğine, Anova testi ile bakılmış ve ilgili bulgular Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 3. Annenin Öğrenim Durumuna Göre Öğrencinin Müzik Dersine İlişkin Tutumu

Annenin Öğrenim Durumu	N	Ortalama	ss	F	p	Post Hoc(Tukey)
1.İlköğretim	189	85,98	12,54	2,513	,041	5-3
2.Ortaöğretim	149	85,61	12,03			
3.Lise	93	83,25	16,04			
4.Lisans	46	83,39	11,18			
5.Lisansüstü	20	92,45	9,76			

Elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumunun annenin öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği tespit edilmiştir. Post hoc (Tukey) sonuçlarına göre bu farklılığın lisansüstü öğrenim görmüş anneler ile lise öğrenimi görmüş anneler arasında olduğu görülmektedir. Ortalamalara bakıldığında da müzik dersi tutum düzeyinin annesi lisansüstü eğitim görmüş öğrencilerin (92,45) en yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bunun yanı sıra; annesi ilköğretim öğrenimi görmüş öğrencilerin (85,98) müzik dersine ilişkin tutumlarının nispeten yüksek olduğu anlaşılmıştır. Bulgulanan anlamlı farktan hareketle, annenin öğrenim durumunun öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunu değiştirebildiği sonucuna varılmaktadır.

8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının, babanın öğrenim durumuna göre bir farklılık gösterip göstermediğine Anova testi yapılmış ve ilgili bulgular Tablo 5'te verilmiştir.

Tablo 5. Babanın Öğrenim Durumuna Göre Öğrencinin Müzik Dersine İlişkin Tutumu

Babanın Öğrenim Durumu	N	Ortalama	ss	F	p
1.İlköğretim	94	87,65	11,88	1,595	,174
2.Ortaöğretim	112	83,55	13,65		
3.Lise	162	85,22	13,22		
4.Lisans	102	84,86	12,35		
5.Lisansüstü	27	87,96	14,32		

Tablo5'e bakıldığında müzik dersine ilişkin tutumun babanın öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmektedir. Buna göre; öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunun babanın öğrenim durumuna göre değişmediğini söylemek mümkündür.

Araştırmada "8. sınıf öğrencilerinin müzik dersine ilişkin tutumlarının ailenin gelir durumuna göre farklılık gösterip göstermediğine Anova testi yapılmış ve bulgular Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6. Ailenin Gelir Durumuna Göre Öğrencinin Müzik Dersi Tutumu

Ailenin Gelir	N	Ortalama	ss	F	p
---------------	---	----------	----	---	---

Durumu					
1.0-500 tl	25	88,28	10,37	,854	,492
2.501-1000 tl	103	86,32	14,30		
3.1001-1500 tl	100	83,84	12,40		
4.1501-2000 tl	99	85,82	12,64		
5.2001 ve üzeri	170	85,04	13,07		

Tablo 6'ya bakıldığında; öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumun ailenin gelir durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermediği görülmüştür. Buna göre; ailesinin gelir durumunun öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunu değiştirmedeği anlaşılmaktadır. Tablo incelendiğinde; gelir durumları 0-500 tl arası olan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının, ortalama olarak diğerlerine göre yüksek olduğu görülmektedir.

Sonuç ve Tartışma

Araştırma sonuçları doğrultusunda öğrencilerin müzik dersi genel ortalama tutum puanlarının 85,00 olduğu saptanmıştır. Bu değer, araştırmanın yapıldığı okuldaki öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının “orta düzeyde” olduğunu göstermektedir. Olumlu tutum bulgulayan başka araştırma bulgularıyla (Nacakcı, 2006; Uluocak ve Tufan, 2011) benzerlik göstermektedir. Müzik dersine ilişkin öğrenci tutumları farklı bölge ve grupları içeren çalışmalarda değişik düzeylerde görülebilmektedir. Bu ve diğer çalışmalarda genel olarak olumlu bir tutum izlenmekle beraber, literatürdeki çalışma sonuçlarında, ortaöğretime geçiş sınavlarında daha çok puan elde etmeye yönelik öğrenci çalışmaları sürecinde müziğin büyük yeri olmadığı görüşü hakimdir. Bu sınav sistemi içinde bulunan öğrencilerin müzik dersine bakış açıları değişebilmektedir. Uluocak ve Tufan (2011)'a göre öğrenciler, müzik dersini ne kadar severlerse sevsinler, kendilerine puan getirecek olan derslere zaman ayırmayı daha çok tercih etmektedirler. Bunun yanı sıra müzik dersine ilişkin tutumları birçok değişken ile ilişkilendirilebilmektedir.

Katılımcı öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumları cinsiyetine göre değişiklik göstermemektedir. Elde edilen sonuçlar yapılan diğer bazı araştırmalarla (Özmenteş ve Özmenteş, 2009; Kocaarslan, 2009) paralellik gösterirken, kız ve erkek öğrencilerin müzik dersi tutumları arasında anlamlı farklılıklar bulan çalışmalar (Nacakcı, 2006; Otacıoğlu, 2007; Öztopalan, 2007; Babacan, Babacan ve Pirgon, 2011; Uluocak ve Tufan, 2011)da bulunmaktadır.

Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının annenin eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$F(3-450) = 2.647$; $p < ,05$]. Farkın kaynağını belirlemek için yapılan Tukey testinin sonuçlarına göre, annesi ilköğretim mezunu öğrenciler ile annesi üniversite mezunu öğrenciler arasında annesi ilköğretim mezunu öğrencilerin lehine; annesi ilköğretim mezunu öğrenciler ile annesi lisansüstü eğitim almış öğrenciler arasında ise annesi lisansüstü eğitim almış öğrenciler lehine anlamlı fark görülmüştür. Annesi ilköğretim okulu mezunu öğrencilerin müzik dersi tutumlarının diğer öğrencilere göre daha yüksek düzeyde olduğu görülmüştür. Genel olarak bakıldığında bu araştırma sonuçları ilişki bulan bulguları olan araştırma bulgularının aksine, eğitim düzeyi düşük annelerin çocuklarının daha olumlu tutuma sahip olduğunu göstermektedir. Babacan, Babacan ve Pirgon (2011), ailenin eğitim düzeyi arttıkça müzik dersine ilişkin tutumlarda olumlu yönde gelişmenin olduğunu ifade etmiştir. Nacakcı (2006), Öztopalan (2007) Uluocak ve Tufan (2011)

tarafından yapılan araştırmaların sonuçlarında ise aile eğitim durumunun öğrencilerin müzik dersi tutumlarını değiştirmedeği gözlemlenmiştir.

Öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının, babanın eğitim durumu değişkenine yönelik yapılan tek yönlü varyans analizi (anova) sonuçları incelendiğinde, istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık [$F(3-450) = 3.379$; $p < ,05$] bulunmamıştır. Bu araştırma bulgusuna göre; babanın eğitim durumunun öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunu değiştirmedeği anlaşılmaktadır. Öztöpalan (2007)'ın ilgili çalışma bulgusu da bu yöndedir. Babacan, Babacan ve Pirgon (2011) tarafından yapılan araştırma sonucunda ise; babanın eğitim durumu ile farklılık bulunmuş, babası ilkokul mezunu olan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının babası lise ve üniversite mezunu olan öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarına göre önemli ölçüde düşük düzeyde olduğu saptanmıştır.

Ailenin gelir durumuna göre öğrencilerin müzik dersine ilişkin tutumlarının değişmediği görülmüştür. Ancak düşük gelirlili ailelerin çocuklarının müzik dersine ilişkin tutumlarının diğerlerine göre yüksek olduğu görülmektedir. Topalan (2007: 75) ve Saruhan ve Deniz (2011)'a ait araştırmalarda elde edilen, “devlet okullarında okuyan öğrencilerin özel okullarda okuyan öğrencilere göre müzik dersine ilişkin tutumlarının daha olumlu olduğu” sonucu, bu bulguyu desteklemektedir. Bunun yanında, ekonomik düzeyin öğrencinin müzik dersine ilişkin tutumunu olumlu yönde etkileyebileceği sonucuna ulaşan çalışmalar da mevcuttur (Babacan, Babacan ve Pirgon, 2011).

Bu ve incelenen diğer ilgili çalışmalar sonucunda; çocukların içinde bulunduğu çevre ve şartların, onların müzik dersine ilişkin tutumunu oluşturduğu veya değiştirebildiği anlaşılmaktadır. Tutumların davranışları etkileyebileceği ve yeni tutumların erken yaşlarda daha kolay edinilebildiği düşünöldüğünde, bu tür çalışmaların yeni öğrencilerle tekrarlanılarak mevcut eğitim sistemi içinde işlevsel olarak kullanılmasına çalışılması önerilmektedir.

Kaynaklar

- BABACAN, E., BABACAN, M.D ve PİRĞON, Y. (2011). “İlköğretim 2.Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi. 32, 325-336.
- BİLEN, S. (1995). İşbirlikli Öğrenmenin Müzik Öğretimi Ve Güdösel Süreçler Üzerindeki Etkileri. Doktora Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- KARASAR, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Nobel Yayın Dağıtım Ltd. Şti.: Ankara.
- KOCA, Ş. (2013). “Ortaöğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine Yönelik Tutumlarının İncelenmesi”. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi. 22(2), 209-222.
- KOCAARSLAN, B. (2009). Genel Müzik Eğitimi Alan İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutum, Müzikal Özgüven ve Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılması. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.

- KOCABAŞ, A. (1997). “Temel Eğitim II. Kademe Öğrencileri İçin Müziğe İlişkin Tutum Ölçeğinin Geçerlik ve Güvenirlilik Çalışması”. Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 13, 141-145.
- KOCABAŞ, A; SELÇİOĞLU, E. (2006). “İlköğretim Okulları 4. ve 5. Sınıflarında Müzik Dersini Gerçekleşme Düzeyi ve Öğrencilerin Beklentilerine İlişkin Görüşleri”. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. 1(19), 58-68
- KÖKSAL, A. (2000). “Müzik Eğitimi Alma, Cinsiyet ve Sınıf Düzeyi Değişkenlerine Göre Ergenlerin Empatik Becerilerinin ve Uyum Düzeylerinin İncelenmesi”. Hacettepe Üniversitesi Dergisi. 18, 99-107.
- KURTULDU, M. K. (2011). “Yürütücü Biliş Dayalı Bireysel Tutumların Piyano Çalma Başarısına Etkisi”. Milli Eğitim Dergisi. 40 (190), 41-53.
- NACAĞCI, Z. (2006). İlköğretim Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumları. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- OTACIOĞLU, S. G. (2007). “İlköğretim 5.6.7. Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının İncelenmesi”. Dokuz Eylül Üniversitesi Buca Eğitim Fakültesi Dergisi. 21, 134-139
- ÖZMENTEŞ, G. (2006). “Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi”. İlköğretim Online. 5(1), 23-29.
- ÖZMENTEŞ, S. ve ÖZMENTEŞ, G., (2009). “Çalgı Çalışmaya İlişkin Tutum, Bireysel Özellikler Ve Performans Düzeyi İlişkileri”. Kastamonu Eğitim Dergisi. 17(1), 353-360.
- ÖZTOPALAN, E. (2007). İlköğretim Düzeyindeki İlkokullar ve Devlet Okullarının 6,7 ve 8.Sınıf Öğrencilerinin Müzik dersine ilişkin Tutumları ve Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. Yüksek Lisans Tezi. İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- SARUHAN, Ş. ve DENİZ, J. (2011). “Temel Eğitim II. Kademe Öğrencilerinin Müzik Dersine Karşı Tutumları”. İlköğretim Online. 10(2), 695-702.
- ULUĞBAY, S. (2013). “Müzik Eğitiminin Çocuk Zekasına Olan Etkileri”. Kastamonu Eğitim Dergisi. 21(3), 1025- 1034.
- ULUOCAK, S. ve TUFAN, E. (2011). “İlköğretim Altıncı Sınıf Öğrencilerinin Müzik Dersine İlişkin Tutumlarının Farklı Değişkenler Açısından İncelenmesi”. Kastamonu Eğitim Dergisi. 19 (3), 991-1002.
- UMUZDAŞ, S. (2012). “İlköğretim Müzik Dersine İlişkin Tutum Ölçeği Geliştirilmesi”. Uluslar arası İnsan Bilimleri Dergisi. 9(2), 1510-1523.
- VARIŞ, Y. A. ve CESUR, D. (2012). “Ortaöğretim Müzik Dersine Yönelik Tutum Ölçeğinin Geliştirilmesi”. NWSA Dergisi. 7(4), 361-374.